

зематъ отъ тѣхъ добъръ примѣръ и да разбератъ какво е свободното гражданство, какви сж свободнитѣ закони, каква е добрата отхрана; нека зематъ отъ тѣхъ примѣръ и да залѣгнатъ за своето просвѣщение и образование, за своето развитие и въспитание и за сичко, щото е добро и свѣто.

Една изъ главнитѣ причини на страданията и дълготърпѣнната на Българитѣ, безъ никакво сжмнѣние, са заключава въ народното невѣжество и простотата, и въ нашето разединение. Българитѣ глѣдатъ на турскитѣ насилия като на нѣщо частно, като на нѣщо лично. Когато турцитѣ убиятъ нѣкого, или изгорятъ нечия къща, то ние жалѣемъ убитиятъ и погорѣлиятъ, но не ся завзимами да отмѣстимъ за неговата смъртъ, защото не знаемъ, че утрѣ ще убиятъ и насъ; и че ако защищаваме него, то въ сжщото време защищаваме ѝ себе си. Втората причина произхожда отъ това сжщо невѣжество, и състои ся въ това, че народътъ не види и не знае главнитѣ источници на своитѣ бѣдствия, и твърдѣ често ненавиди проявлението на причинитѣ, и на самата причина, така сжщо, както кучето хапе тоятата, която го бие, а не тогова който го бие. А когато не знае настоящитѣ причини на своитѣ бѣдствия, то народътъ не може да знае и тия пхтѣове и тия срѣдства, съ които той може да ся избави; а побѣгвалъ е, или по-добрѣ да кажемъ, давалъ е да ся излже, и искалъ е срѣдства тамъ, дека тие не сж могле да бждатъ. Освѣнъ това, българското движение трѣбва да стане извжтрѣ, а не отъ вѣнъ, както то биваше до сега, защото напраздно ще да ся пролива българската кръвь. Питаме: защо Тотѣо Филипъ, Панайотъ, а най послѣ Хаджи Димитаръ не можаха да извършатъ това, щото трѣбваше да извършатъ? — Защото тий отидоха противъ турцитѣ, но не съединиха ся съ българитѣ, и нѣмаха въ ржцетѣ си друга сила, освѣнъ силата на своитѣ убѣждения и патриотизмъ. Хаджи Димитровцитѣ, отъ самото начало и до трагическия конецъ на тѣхното велико дѣло, бяха обрѣчени на жертва. Тѣхното дѣло, като сѣко честно и народно дѣло, което